

Лебедик Галина Володимирівна,

кандидат економічних наук,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Каша Вікторія Іванівна,

магістрант

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Фінансова діяльність підприємства в усіх його формах пов'язана з численними ризиками, ступінь впливу яких на результати цієї діяльності істотно зростає з переходом до ринкової економіки. Збільшення впливу фінансових ризиків на результати фінансової діяльності підприємства пов'язане зі швидкою змінюваністю економічної ситуації в країні і кон'юнктури фінансового ринку, розширенням сфери фінансових відносин, появою нових, для нашої господарської практики, фінансових технологій, інструментів, тощо. На сучасному етапі розвитку економіки важливою та життєво необхідною є проблема забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання.

Підприємницька діяльність завжди пов'язана з ризиком. Щоб покращити розвиток підприємств та господарювання в цілому, необхідно розробити, впровадити конкретні методики та напрямки управління фінансовими ризиками на практиці, які допоможуть вітчизняним підприємствам скоротити негативні наслідки їхнього прояву та підвищити ефективність функціонування й прибутковість.

Однією із найважливіших умов забезпечення стійкого зростання підприємства та формування позитивних результатів його фінансової діяльності є існування ефективної системи фінансової безпеки, яка забезпечить захист підприємства від загроз. На даний час господарюючі суб'єкти економіки, незалежно від форми власності, характеризуються наявністю постійного ризику та загроз, що пов'язані з динамікою зовнішнього та внутрішнього середовища їх функціонування. Підвищення рівня ризиків підприємницької діяльності потребує від суб'єктів господарювання формування середовища фінансової безпеки, визначення основних факторів впливу на їх безпеку.

В даний час банківська система України належить іноземним інвесторам, не створена єдина податкова система, постійною є розбалансованість державного бюджету. Все це та багато іншого створює загрозу фінансовій безпеці України, а, отже, і фінансовій безпеці підприємств, як основних компонентів економіки держави.

До внутрішніх небезпек і загроз, що впливають на фінансову безпеку, відносяться навмисні або випадкові помилки менеджменту у сфері управління фінансами підприємства, пов'язані з вибором стратегії підприємства; управлінням й оптимізацією активів і пасивів підприємства.

До зовнішніх загроз можна віднести: скупку акцій, боргів підприємства небажаними партнерами чи підставними компаніями; наявність значних фінансових зобов'язань у підприємства; нерозвиненість ринків капіталу та їхньої інфраструктури; недостатньо розвинену правову систему захисту прав інвесторів і виконання законодавства; кризу грошової і фінансово-кредитної систем; нестабільність економіки[1].

Для забезпечення фінансової безпеки підприємства необхідно вирішити такі завдання:

- ідентифікація небезпек і погроз підприємству;
- визначення індикаторів фінансової безпеки підприємства;
- розробка системи моніторингу фінансової безпеки;
- розробка заходів, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки підприємства;
- контроль за виконанням заходів, що відбуваються на підприємстві;
- аналіз виконання заходів, їх оцінювання, коректування;
- ідентифікація небезпек і загроз підприємству й коректування індикаторів залежно від зміни стану зовнішнього середовища, цілей і завдань підприємства[2].

Категорія фінансового ризику стосовно забезпечення фінансової безпеки включає дві складові:

- 1) виявлення й оцінювання;
- 2) управління фінансовим ризиком.

Одним з головних елементів фінансової безпеки підприємства є управління фінансовими ризиками та включає в себе такі методи:

- усунення або запобігання ризику.
- зменшення несприятливого впливу тих чи інших факторів на результати виробництва і в цілому підприємницької діяльності;
- передача або переведення ризику шляхом його страхування;
- оволодіння ризиком.

Застосовуючи сучасні методи стратегічного управління, підприємства повинні змінювати існуючий фінансово-господарський механізм, розробляти та реалізовувати фінансову стратегію, за допомогою якої досягатиметься фінансова безпека підприємства. Загалом існує п'ять можливих стратегій, які можуть бути використані для оптимізації рівня фінансових ризиків при побудові фінансової стратегії підприємства:

- 1) відмова від видів діяльності, які містять визначене джерело фінансового ризику;
- 2) прийняття відповідальності за ризик фінансової стратегії з гарантією повної компенсації втрат за рахунок власних джерел;
- 3) продаж і перекладання відповідальності за фінансовий ризик на інших осіб;
- 4) скорочення або попередження можливих негативних наслідків від фінансового ризику за допомогою попереджувальних заходів;
- 5) орієнтація діяльності на фінансовий ризик, тобто використання усіх видів ресурсів в одній сфері діяльності з метою отримання прибутку при високому рівні ризику [3].

В основі забезпечення фінансової безпеки підприємства лежить концепція системного поєднання функцій контролю, планування, зворотного зв'язку та інформаційного забезпечення.

До основних методів забезпечення фінансової безпеки підприємства слід віднести: збір та обробку аналітичної інформації про досвід та заходи забезпечення безпеки зарубіжних підприємств, аналіз, постійний моніторинг та прогнозування умов, загроз, небезпек та індикаторів фінансової безпеки.

Отже, ефективне управління підприємством залежить від зваженості підходів до оцінки ризиків при виборі того чи іншого управлінського рішення. У цілому сучасне підприємство повинно управляти фінансовими ризиками, котрі виникають через різні дестабілізуючі чинники. Для забезпечення фінансової безпеки і можливості передбачення ризиків на підприємстві повинна існувати система управління фінансовою безпекою підприємства в цілому.

Література

1. Глушевський В.В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності. *Фінанси України*. 2009. № 10. С. 57–72.
2. Партин Г.О., Бурба О.А. Фінансові ризики підприємства та методи їх нейтралізації. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.9. С. 215–220.
3. Поддєрьогін А.М., Г.П. Куліш та ін. *Фінансовий менеджмент*; кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін; 2-е вид., перероб. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.

УДК 336.7

Філонич Олена Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Олешко Каріна Вікторівна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Ринок фінансових послуг є базисом для забезпечення конкурентоспроможності країни, адже дозволяє спрямувати інвестиційні потоки у найбільш привабливі сегменти економіки і тим самим сприяти економічному зростанню. Ринок фінансових послуг являє собою систему, яка включає ринки банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інші види ринків, що забезпечують обіг фінансових активів [1]. Ефективність функціонування кожного з зазначених елементів визначає стабільність ринку фінансових послуг в цілому та ефективність функціонування економіки країни загалом. В цьому аспекті актуальним постає питання визначення основних проблем розвитку ринків фінансових послуг з метою подальшого обґрунтування напрямів забезпечення його розвитку.

На основі аналізу та узагальнення статистичної інформації, наукових досліджень правомірно виділити ряд найбільш актуальних проблем ринків фінансових послуг.

1. Зростання рівня кіберзлочинності.

Кібератаки є основною причиною величезних фінансових втрат. У зв'язку з цим першочерговим постає питання підвищення рівня кіберзахисту фінансових установ. Підґрунтям для боротьби з кіберзлочинністю є координація зусиль управлінців фінансових установ, зокрема директорів з питань інформаційної безпеки, фінансових директорів та менеджерів з управління операціями, в цьому напрямі.

2. Необхідність удосконалення технологій оброблення даних.

Великий масив даних водночас є перспективою та перешкодою у діяльності постачальників фінансових послуг. Використання соціальних медіа, баз даних споживачів і навіть каналів новин може стати основою для підвищення рівня обслуговування і ефективності функціонування в цілому фінансових установ. Водночас сортування потоків неструктурованих даних за корисною інформацією є складним завданням, оскільки вимагає наявності потужної технології аналізу даних.

3. Складність залучення працівників.

На сьогоднішній день перешкодою розвитку ринків фінансових послуг є складність залучення не лише клієнтів, а й працівників. Причинами цього є відсутність достатньої кількості кваліфікованих працівників у сфері ІТ-технологій, відтік робочої